

Przegląd Prawno-Ekonomiczny

REVIEW OF LAW, BUSINESS & ECONOMICS

październik-listopad-grudzień

Nr 45
(4/2018)

WYDZIAŁ ZAMIEJSCOWY
PRAWA I NAUK
O SPOŁECZEŃSTWIE | **KUL**

WYDAWCA

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II | Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Społeczeństwie
w Stalowej Woli

ADRES REDAKCJI

Redakcja „Przeglądu Prawno-Ekonomicznego” | 37-450 Stalowa Wola, ul. Ofiar Katynia 6a |
e-mail: ppe@kul.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

dr Artur Lis – redaktor naczelny (editor-in-chief) | dr David W. Lutz (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | dr Dariusz Żak – zastępcy redaktora naczelnego (associate editors) | dr hab. Grzegorz Wolak – sekretarz redakcji (administrative editor) | dr hab. Piotr T. Nowakowski – redaktor ds. międzynarodowych (international editor) | dr Filip Ciepły, dr Isaac Desta (Holy Cross College w Notre Dame, USA), dr Dorota Tokarska, dr Dominik Tyrawa, dr Timothy Wright (Holy Cross College w Notre Dame, USA) – redaktorzy tematyczni (subject editors) | dr Piotr Pomorski – redaktor statystyczny (statistical editor) | mgr Agnieszka Lis – redaktor językowy polskojęzyczny (Polish-language editor) | mgr Tomasz Deptuła (USA) – redaktor językowy anglojęzyczny (English-language editor) | prof. dr hab. Nikolaï Gołowaty (UKRAINA) – redaktor językowy rosyjskojęzyczny | dr Judyta Przyłuska-Schmitt – redaktor konsultant (consulting editor) | mgr Rafał Podlesny – redaktor techniczny (layout editor)

RADA NAUKOWA

ks. prof. dr hab. Antoni DĘBIŃSKI (Rektor KUL Lublin) | prof. dr hab. Thomas BURZYCKI (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | prof. dr hab. Wiktor CZEPUKO (Ukraina) | dr hab. Leszek CWIKAŁA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Czesław DEPTUŁA (KUL Lublin) | dr hab. Marzena DYJAKOWSKA (KUL Lublin) | abp. prof. dr hab. Andrzej DZIĘGA (Szczecin) | dr hab. Krzysztof GRZEGORCZYK (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu) | nadkom. dr Dominik HRYSZKIEWICZ (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie) | prof. dr hab. Aleks JULDASZEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | prof. dr hab. Marian KOZACZKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Andrzej KUCZUMOW (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Pantelis KYRMIZOGLU (Alexander TEI of Thessaloniki, Greece) | dr hab. Antoni MAGDOŃ (KUL Stalowa Wola) | ks. prof. dr hab. Henryk MISZTAŁ (KUL Lublin) | prof. dr hab. Wojciech NASIEROWSKI (University of New Brunswick) | prof. dr hab. Jurij PACZKOWSKI (Ukraina) | prof. dr hab. Pylyp PYLYPENKO (Ukraina) | prof. dr hab. Anton STASCH (European Akademy of Technology & Management, Oedheim Niemcy) | prof. dr hab. Tomasz WIELICKI (California State University, Fresno) | ks. dr hab. Krzysztof WARCHAŁOWSKI (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego)

RECENZENCI ZEWNĘTRZNI

dr hab. Leszek BIELECKI (Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach) | dr Walenty GOŁOWCZENKO (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr hab. Mirosław KARPIUK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr Barbara Lubas (Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach) | prof. dr hab. Oleksander MEREŻKO (Ukraina) | dr Kiril MURAWIEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr Łukasz Jerzy PIKULA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) | ks. dr hab. Tomasz RAKOCZY (Uniwersytet Zielonogórski) | dr hab. Krystyna ROSŁANOWSKA-PLICHCIŃSKA (Wyższa Szkoła Zarządzania i Ekologii w Warszawie) | dr hab. Piotr RYGUŁA (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) | dr hab. Romuald SZEREMIETIEW (Akademia Obrony Narodowej) | prof. dr hab. Jerzy Tomasz SZKUTNIK (Politechnika Częstochowska) | prof. dr hab. Dariusz SZPOPER (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr hab. Andrzej SZYMAŃSKI (Uniwersytet Opolski) | dr Agnieszka OGRODNIK-KALITA (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

DRUK I OPRAWA

VOLUMINA.PL DANIEL KRZANOWSKI | ul. Ks. Witolda 7-9, 71-063 Szczecin | tel. 91 812 09 08 |
e-mail: druk@volumina.pl

ISSN 1898-2166 | Nakład 300 egz.

Spis treści

Artykuły

LESZEK ĆWIKŁA *Respublica bene ordinata. Udział elit prawosławnych w życiu politycznym w Rzeczypospolitej w XV – XVIII w. (część II)* | 11

DARIUSZ BRAKONIECKI *Oddolna działalność obywatelska jako element pozapaństwowych form ochrony bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Zagadnienia administracyjnoprawne* | 27

PAWEŁ BUCOŃ *Formy wykonywania zawodu radcy prawnego* | 37

MARIUSZ Z. JĘDRZEJKO, MIROSŁAW REWERA, KAJA KASPRZAK *Stosunek Unii Europejskiej oraz niektórych państw UE do marihuany. Regulacje prawne w wybranych krajach członkowskich* | 52

KAROL JUSZKA *Czynniki dotyczące podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych* | 74

MIROSŁAW KOPEĆ *O potrzebie wprowadzenia pisemnej interpretacji przepisów dotyczących prawa do emerytury* | 85

MAREK STYCH *Wybrane aspekty prawne i organizacyjne transportu zwierząt gospodarskich* | 96

DARIUSZ ŻAK *Prawne zasady przetwarzania danych osobowych* | 111

SEBASTIAN BAJON *Upadłości i restrukturyzacje w Polsce – wybrane aspekty prawne i statystyki postępowań* | 127

AGATA KACZYŃSKA - KRAL *Między rzeczą a energią – refleksja nad obecnym modelem „sprzedaży” niematerialnego egzemplarza programu komputerowego* | 142

ROBERT KAROWIEC *Aspekt porównawczy Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (w zakresie ochrony praw społeczno-ekonomicznych) z innymi aktami międzynarodowymi o podobnym znaczeniu* | 153

ADAM KARPIŃSKI *Kultura remiksu i dozwolony użytek w prawie autorskim* | 173

AGNIESZKA LASOTA *Komercjalizacja wizerunku a media społecznościowe* | 183

BARTŁOMIEJ ORĘZIAK *Ograniczenia linkowania w Internecie w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – analiza orzeczenia z dnia 14 czerwca 2017 roku w sprawie C-610/15* | 199

PRZEMYSŁAW PASIERB *Jednolity rynek cyfrowy jako narzędzie harmonizujące wewnątrzspółnotowe korzystanie z własności intelektualnej* | 220

ARTUR TIM *Mandatory Disclosure Rules w Unii Europejskiej - wybrane aspekty regulacji z perspektywy polskiej, niemieckiej i brytyjskiej* | 235

MICHAŁ JĘDRZEJCZYK *Aktualne zasady i kontrola planowania finansowego* | 257

JACEK LEWKOWICZ *Ekonomia kosztów transakcyjnych w teorii i praktyce – integracja pionowa elektrowni z kopalnią węgla brunatnego* | 274

MIROSLAW MACHNACKI *Wykorzystanie rachunkowości rolnej w wycenie efektów zewnętrznych w rolnictwie* | 290

JUDYTA PRZYŁUSKA-SCHMITT *Organizacja zabezpieczenia emerytalnego w Niemczech* | 303

Glosa

SZYMON ROŻEK *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2017 r., II CSK 520/16* | 322

Tekst źródłowy

ARTUR LIS *Uchwały synodu łęczyckiego z 1257 roku* | 334

Sprawozdanie

ARTUR LIS *Ogólnopolska konferencja naukowa „Polonia Restituta. Dekalog dla Polski w 100-lecie odzyskania niepodległości: Kultura i Tożsamość”, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (Lublin, 10.12.2018 r.)* | 340

Contents

Articles

LESZEK ÓWIKŁA *Respublica bene ordinata. Participation of Orthodox Elite in political life in the 15th and 18th century Republic. (part II)* | 11

DARIUSZ BRAKONIECKI *Grassroots active citizenship as an element of non-government forms of security protection of local community. Administrative and legal issues* | 27

PAWEŁ BUCOŃ *The Forms of Practising as a Legal Adviser* | 37

MARIUSZ Z. JĘDRZEJKO, MIROSŁAW REWERA, KAJA KASPRZAK *The attitude of the European Union and some EU countries to marijuana. Legal regulations in selected member countries* | 52

KAROL JUSZKA *Factors connected with resume preparatory criminal proceedings in the judgments issued by the Supreme Court and common courts* | 74

MIROSŁAW KOPEĆ *The need to introduce a written interpretation of the provisions on the right to a retirement pension* | 85

MAREK STYCH *Livestock Transport: Selected Legal and Organizational Issues* | 96

DARIUSZ ŻAK *Legal rules for the processing of personal data* | 111

SEBASTIAN BAJON *Bankruptcies and restructurings in Poland – a selected legal aspects and statistics of proceedings* | 127

AGATA KACZYŃSKA - KRAL *Between thing and energy - a reflection on the current “selling” an intangible copy of a computer program model* | 142

ROBERT KAROWIEC *The comparative aspect of the Charter of Fundamental Rights of the European Union (regarding the protection of socio-economic rights) with other international acts of similar importance* | 153

ADAM KARPIŃSKI *The remix culture and permitted use in copyright law* | 173

AGNIESZKA LASOTA *Commercialization of the image and social media* | 183

BARTŁOMIEJ OREŹIAK *Restrictions of linking on the Internet in the light of the case law of the Court of Justice of the European Union - an analysis of the judgment of 14 June 2017 in Case C-610/15* | 199

PRZEMYSŁAW PASIERB *The Digital Single Market as a tool harmonizing the inter – community use of intellectual property* | 220

ARTUR TIM *Mandatory Disclosure Rules in the European Union - remarks from the Polish, German and British perspective* | 235

MICHAŁ JĘDRZEJCZYK *Current principles and control of financial planning* | 257

JACEK LEWKOWICZ *Transaction costs economics in theory and practice – vertical integration of powerplants and coal mines* | 274

MIROŚLAW MACHNACKI *The role of accounting in the valuation of external effects in agriculture* | 290

JUDYTA PRZYŁUSKA-SCHMITT *The organization of pension security in Germany* | 303

Gloss

SZYMON ROŻEK *Gloss to the Decision of the Supreme Court from 25 May 2017, II CSK 520/16* | 322

Source text

ARTUR LIS *The resolutions of the Synod of Łęczyca from 1257 year* | 334

Report

ARTUR LIS *National scientific conference „Polonia Restituta. Decalogue for Poland on the 100th anniversary of regaining independence: Culture and Identity”* | 340

Dariusz Żak

Prawne zasady przetwarzania danych osobowych

Legal rules for the processing of personal data

I. Wstęp

Prywatność jest jednym z dóbr osobistych każdego człowieka. Gwarancja ochrony tego prawa unormowana jest w wielu aktach prawnych krajowych i międzynarodowych. W związku z globalizacją i postępem technologicznym pojawiają się coraz to nowe zagrożenia, które wymagają ochrony. Dlatego też właściwe instytucje publiczne musiały w tym obszarze dokonać w szerszym zakresie rewizji regulacji prawnych dotyczących również ochrony danych osobowych. W ślad za tym Parlament Europejski i Rada dokonały przyjęcia stosownego rozporządzenia, które spowodowało pewną reformę w zakresie ochrony danych osobowych. Zasięg tej regulacji obejmuje wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej i obowiązuje w nich od 25 maja 2018 roku. Poszczególne państwa członkowskie uchwały dla swoich porządków krajowych stosowne regulacje. W Polsce została przyjęta ustawa z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych, która stanowi dopełnienie rozporządzenia Unii Europejskiej. Aby prywatności osób fizycznych mogła być właściwie zabezpieczona w obszarze danych osobowych, koniecznym było ustanowienie odpowiednich podwalin w postaci określenia zasad ochrony danych osobowych, które mają kluczowe znaczenie dla stosowania przedmiotowych przepisów.

II. Istota przetwarzania danych osobowych

Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych¹ [dalej: RODO] w art. 4 pkt 2 definiuje przetwarzanie jako operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych, które odbywa się w sposób zautomatyzowany bądź niezautomatyzowany. Podobną definicję zawierał również art. 2 lit. b dyrektywy 95/46/WE² implementowanej do polskiego porządku prawnego za pomocą ustawy³ [dalej: OchrDanychU] o ochronie danych osobowych⁴.

Pojęcie przetwarzania składa się z dwóch elementów: ogólnej definicji oraz katalogu przykładowych czynności, które mogą stanowić przetwarzanie. Punktem wyjścia przy dokonywaniu subsumcji musi być jednak zawsze ogólny fragment definicji, który precyzuje przesłanki kwalifikacji określonej czynności „przetwarzania” w rozumieniu rozporządzenia ogólnego. Wymienione w otwartym katalogu przykładowe operacje nie będą stanowiły przetwarzania jeżeli nie spełnią przesłanek wskazanych w ogólnej definicji tego pojęcia⁵. Wymienione w art. 4 pkt 2 przykłady czynności pełnią podwójną rolę. Ich podstawowym zadaniem jest ułatwienie stosowania w praktyce ogólnej definicji przetwarzania. Dodatkowo jednak zakreślają ramy czasowe, w których może mieć miejsce przetwarzanie. Kolejność wymienienia tych czynności nie jest bowiem przypadkowa. Rozpoczyna się od „zbierania”, a kończy się na „usuwaniu” oraz „niszczeniu”. Z przetwarzaniem możemy mieć zatem do czynienia dopiero od zebrania danych osobowych aż po ich usunięcie lub zniszczenie⁶.

Katalog czynności określony w art. 4 pkt 2 to: zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie,

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.Urz. UE L 119, s. 1).

² Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U.UE.L.1995.281.31).

³ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 1997, Nr 133, poz. 883 ze zm.).

⁴ A. Dmochowska, *Zasady przetwarzania danych osobowych* [w:] *Unijna reforma ochrony danych osobowych. Analiza zmian* (red.) A. Dmochowska, M. Zadrożny, Warszawa 2016, s. 11.

⁵ W. Chomiczewski, [w:] RODO. *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz* (red.) E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, Warszawa 2018, s. 186.

⁶ W. Chomiczewski, [w:] RODO. *Ogólne rozporządzenie...*, s. 187.

rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie.

Jest to jednak tylko wyliczenie przykładowe - katalog czynności przetwarzania ma charakter otwarty. Wynika on z tego, że nie jest możliwe określenie z góry, jakie czynności mogą wchodzić w zakres przetwarzania.

Poza wskazanymi w otwartym katalogu operacjami, które mogą stanowić przetwarzanie, prawodawca unijny zdecydował się odrębnie zdefiniować niektóre czynności, które także mieszczą się w pojęciu przetwarzania. Zabieg ten został zastosowany z uwagi na szczególny charakter tych operacji, który sprawił, że wymagały one osobnego potraktowania. Chodzi o ograniczenie przetwarzania, zdefiniowane w art. 4 pkt 3, profilowanie, wyjaśnione w art. 4 pkt 4, oraz pseudonimizację, ujętą w art. 4 pkt 5⁷.

Odnosząc się do krajowego porządku prawnego, również gwarancje konstytucyjne, których udzielono w art. 51 Konstytucji PR pozwalają mówić o istnieniu podmiotowego prawa człowieka do ochrony informacji o nim samym (prawo do ochrony danych osobowych - rozwijane w ustawie o ochronie danych osobowych⁸, która jest obecnie obowiązującym prawem krajowym, dopełniającym rozwiązania określone w RODO⁹).

III. Zasady przetwarzania danych osobowych

Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych RODO, podobnie jak wcześniej dyrektywa 95/46/WE oraz ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, określa zasady, którymi należy się kierować podczas przetwarzania danych osobowych. Istotnym novum wśród filarów zgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych w stosunku do obecnych przepisów jest wprowadzenie przez unijnego ustawodawcę zasady rozliczalności oraz zasady przejrzystości, które w tej formie nie były dotychczas wyrażone w przepisach¹⁰.

Administrator danych, będąc zobowiązany do zgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych, powinien realizować następujące zasady określone w art. 5 rozporządzenia o ochronie danych, tj.:

1. legalności, rzetelności i przejrzystości - lit. a;
2. celowości (ograniczenia celu) - lit. b;

⁷ Tamże, s. 187-178.

⁸ Ustawa z dnia 10 maja 2018r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2018, poz. 1000).

⁹ Zob. D. Żak, *Ochrona danych osobowych*, Stalowa Wola 2012, s. 7.

¹⁰ A. Dmochowska, *Zasady przetwarzania...*, s. 11.

3. adekwatności (minimalizacji danych) - lit. c;
4. merytorycznej poprawności (prawidłowości danych) - lit. d;
5. ograniczenia czasowego (ograniczenia przechowywania) - lit. e;
6. zabezpieczenia danych (integralności i poufności danych) - lit. f.¹¹.

Powyższe zasady powinny być spełnione łącznie. Natomiast administrator jest odpowiedzialny za przestrzeganie w/w przepisów i musi być w stanie wykazać ich przestrzeganie („rozliczalność”)¹².

Przepis art. 5 rozporządzenia stanowi odpowiednik art. 6 dyrektywy 95/46/WE. Ogólne zasady przetwarzania danych w rozporządzeniu w większości są podobne do zasad określonych w dyrektywie 95/46/WE, przy czym nie są już one oznaczone mianem zasad dotyczących jakości danych, a nazwane zostały zasadami przetwarzania danych. W ukształtowaniu zasad można dostrzec pewne odmienności, np. adekwatność danych została skrótowo określona jako minimalizacja danych. Warto także zwrócić uwagę na to, że katalog zasad ogólnych zawarty w rozporządzeniu został rozszerzony o nowe zasady: zasadę przejrzystości oraz zasadę integralności i poufności danych, a na administratora nałożony został wymóg zapewnienia możliwości wykazania przestrzegania zasad. Katalog zasad przetwarzania danych zawarty w rozporządzeniu jest swoistym odpowiednikiem wyliczenia obowiązków ciążyących na administratorze, które było zawarte w art. 26 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. Polski prawodawca nadał rozdziałowi 3 te same ustawy tytuł „Zasady przetwarzania danych osobowych”, natomiast wyliczenia poszczególnych zasad nie ujął wprost, ale pośrednio w postaci podstawowych obowiązków administratora. Zgodnie z przepisem art. 26 w/w ustawy, administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić przestrzeganie zasad określonych w tym artykule. Wyliczenie zasad w art. 26 ust. 1 w/w akcie prawnym było wzorowane na dyrektywie 95/46/WE, dlatego było ujęte nieco inaczej i miało węższy zakres przedmiotowy niż katalog zasad określonych w przedmiotowym artykule unijnego rozporządzenia.

Zasady ogólne przetwarzania danych odgrywają szczególną rolę wśród norm prawnych dotyczących ochrony danych. Zasady te „nie są jedynie ideami, wartościami czy postulatami odczytywanymi z całokształtu przepisów o ochronie danych osobowych, a mają charakter normatywny - są wiążącymi normami

¹¹ P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o Ochronie Danych Osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 144.

¹² P. Litwiński, P. Barta, D. Dörre-Kolasa, *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*. Warszawa 2018, s. 515.

prawa, wyznaczającymi określony sposób postępowania. [...] Mają one szczególne znaczenie dla stosowania i interpretacji przepisów o ochronie danych osobowych. Z faktu uznania w akcie normatywnym określonych norm prawnych za zasady wywieść można wniosek, że prawodawca pragnął w ten sposób podkreślić ich znaczenie i uczynić z nich swoiste normy nadrzędne nad pozostałymi normami określonymi w tych przepisach. Nadrzędność zasad oznacza m.in. konieczność odczytywania norm zawartych w przepisach o ochronie danych w sposób zgodny z tymi zasadami¹³.

3.1. Zasada legalności, rzetelności i przejrzystości

Nakładając obowiązek w art. 5 ust. 1 lit. a, aby dane były przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dotyczą, prawodawca unijny zawarł w tym przepisie dwie zasady dotychczas ujmowane odrębnie, tj. zasadę rzetelności i legalności oraz zasadę przejrzystości. Obie zasady mają ugruntowane miejsce w systemie ochrony danych osobowych od początku jego kształtowania się. Zasada rzetelności i legalności (zgodności z prawem) wymaga, by dane były przetwarzane rzetelnie, czyli uczciwie oraz zgodnie z prawem. Wymóg zapewnienia zgodności z prawem operacji przetwarzania danych oznacza nie tylko konieczność spełnienia przesłanek legalności przetwarzania danych, które zostały określone w art. 6 i 9, lecz także konieczność zapewnienia zgodności z pozostałymi przepisami o ochronie danych osobowych¹⁴. Wymóg ten oznacza również konieczność zapewnienia zgodności z całością przepisów regulujących działalność podmiotów przetwarzających dane osobowe¹⁵.

Zasada legalności oznacza, że przetwarzanie danych osobowych jest możliwe tylko wtedy, gdy osoba dokonująca czynności w tym zakresie dokonuje tego w oparciu o jedną z przesłanek przetwarzania ujętych w RODO.

RODO, podobnie jak dotychczasowe przepisy o ochronie danych osobowych, wprowadzają kilka niezależnych przesłanek legalizujących przetwarzanie. Zgodnie z nimi dokonywanie czynności w tym zakresie jest możliwe, gdy:

- osoba, której dane dotyczą wyraziła zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych w jednym lub większej liczbie określonych celów;

¹³ P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie...*, s. 144-145.

¹⁴ P. Drobek, [w:] RODO. *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz* (red.) E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, Warszawa 2018, s. 326.

¹⁵ Zob. J. Barta. P. Fajgielski, R. Markiewicz, *Ochrona danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 469.

- przetwarzanie jest niezbędne do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy;
- przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (np. obowiązek podatkowy, obowiązki wynikające z kodeksu pracy, bądź przepisów o ubezpieczeniach społecznych);
- przetwarzanie jest niezbędne do ochrony żywotnych interesów osoby, której dane dotyczą, lub innej osoby fizycznej (np. wykonywanie działalności leczniczej);
- przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi (np. przetwarzanie przez organy publiczne, jednostki samorządu terytorialnego, itp.);
- przetwarzanie jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora lub przez stronę trzecią, z wyjątkiem sytuacji, w których nadrzędny charakter wobec tych interesów mają interesy lub podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą, wymagające ochrony danych osobowych, w szczególności gdy osoba, której dane dotyczą, jest dzieckiem (np. przetwarzanie w celu marketingowym, bądź dla dochodzenia albo ochrony przed roszczeniami).

Istotnym jest, iż do legalnego przetwarzania danych osobowych wystarczy, jeżeli spełniona będzie chociażby jedna z w/w przesłanek. Nie trzeba zatem każdorazowo dysponować zgodą osoby, której dane dotyczą o ile można powołać się na inną z przywołanych przesłanek¹⁶.

Zasada przejrzystości ma kluczowe znaczenie dla rzetelnego przetwarzania danych osobowych, gdyż wymaga, aby operacje przetwarzania danych były transparentne dla osób, których one dotyczą¹⁷.

W motywie 39 preambuły RODO wyjaśniono, że „dla osób fizycznych powinno być przejrzyste, że dotyczące ich dane osobowe są zbierane, wykorzystywane, przeglądane lub w inny sposób przetwarzane oraz w jakim stopniu te dane osobowe są lub będą przetwarzane. Zasada przejrzystości wymaga, by wszelkie informacje i wszelkie komunikaty związane z przetwarzaniem tych danych osobowych były łatwo dostępne i zrozumiałe oraz sformułowane jasnym i prostym językiem. Zasada ta dotyczy w szczególności informowania osób,

¹⁶ <https://przetwarzanie-danych-osobowych.pl/zasada-legalnosci/> [dostęp: 15.12.2018].

¹⁷ P. Drobek, [w:] *RODO. Ogólne rozporządzenie...*, s. 328.

których dane dotyczą, o tożsamości administratora i celach przetwarzania oraz innych informacji mających zapewnić rzetelność i przejrzystość przetwarzania w stosunku do osób, których sprawa dotyczy, a także prawa takich osób do uzyskania potwierdzenia i informacji o przetwarzanych danych osobowych ich dotyczących. Osobom fizycznym należy uświadomić ryzyka, zasady, zabezpieczenia i prawa związane z przetwarzaniem danych osobowych oraz sposoby wykonywania praw przysługujących im w związku z takim przetwarzaniem”. Konsekwencją wprowadzenia omawianego wymogu jest rozszerzenie obowiązków informacyjnych, określonych przepisami art. 12-15 rozporządzenia RODO. Wyjątkiem od wymogu przejrzystości jest przetwarzanie danych w sposób niejawnny, nieinformowanie osób, których dane dotyczą, o przetwarzaniu danych. Tego rodzaju działania, jako wyjątki od zasady, powinny mieć wyraźną podstawę w przepisach prawa i nie mogą być interpretowane w sposób rozszerzający¹⁸.

3.2. Zasada ograniczenia celu

Drugą z zasad przetwarzania danych osobowych jest zasada celowości, nazywana także zasadą „ograniczenia celem” lub „związania celem” przetwarzania. Zgodnie z treścią przepisu art. 5 ust. 1 lit. b, dane osobowe powinny być zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami; dalsze przetwarzanie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych nie jest uznawane w myśl art. 89 ust. 1 za niezgodne z pierwotnymi celami („ograniczenie celu”). Z brzmienia w/w artykułu wynika kilka wymogów odnoszących się do zbierania danych oraz do dalszego przetwarzania danych. Cel, dla realizacji którego dane są gromadzone, powinien być konkretny i wyraźny. Oznacza to, że nie może mieć on charakteru abstrakcyjnego i powinien być łatwy do rozpoznania. Niezgodne z omawianym wymogiem byłoby np. zbieranie danych dla realizacji bliżej nieoznaczonych celów (np. stwierdzenie „przetwarzanie danych dla ważnych celów administratora” bez sprecyzowania, o jakie konkretne cele chodzi), jak również gromadzenie danych bez wskazania celu, z nastawieniem, że kiedyś dane mogą się przydać. W motywie 39 preambuły RODO wyjaśniono, że „konkretne cele przetwarzania danych osobowych powinny być wyraźne, uzasadnione i określone w momencie ich zbierania”. Cel przetwarzania danych należy oznaczyć w sposób możliwie jak najbardziej

¹⁸ P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie...*, s. 328.

precyzyjny, przy gromadzeniu danych powinny być podane wszystkie cele jednostkowe, do których administrator zamierza wykorzystywać dane¹⁹.

Administrator danych na etapie ich zbierania nie może zataić lub określić celu zbierania danych w sposób nazbyt ogólnikowy. Cel zbierania danych powinien być zakomunikowany osobie, której dane dotyczą jeszcze przed faktycznym zebraniem od niej danych osobowych. Rozpowszechnionym procederem jest uzależnianie zawarcia umowy od wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych w innych celach (marketing produktów własnych lub podmiotów trzecich, korzystanie z usług newslettera itp.). Takie zachowanie jest niedopuszczalne i stoi w sprzeczności z omawianymi przepisami. Warto wskazać, iż cel przetwarzania danych osobowych będzie jednocześnie determinował okres, przez który te dane będą przetwarzane (np. w celu przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko pracy - okres ich przetwarzania będzie zależny od terminu jej zakończenia)²⁰.

Zgodnie z zasadą celowości (ograniczenia celu) dane osobowe powinny być zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami. Co istotne, dalsze przetwarzanie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych nie jest uznawane, w myśl art. 89 ust. 1 RODO, za niezgodne z pierwotnymi celami. W przypadku zmiany celu przetwarzania danych należy zweryfikować zgodność nowego celu z celem pierwotnym (dla którego dane zostały zebrane). Nie chodzi w tym przypadku o brak sprzeczności tych celów, ale o ich bliższe powiązanie, kwalifikowane jako „zgodność”. Wskazuje na to art. 6 ust. 4 RODO, który jednocześnie przesądza, że prawo państwa członkowskiego może umożliwiać przetwarzanie danych osobowych w zmienionym celu bez potrzeby przeprowadzania testu zgodności²¹.

W końcowej części art. 5 ust. 1 lit. b wskazano odstępstwo od ogólnej zasady ograniczenia celu, dotyczące dalszego przetwarzania danych do celów: archiwalnych, badań naukowych lub historycznych oraz statystycznych. Wyjątek ten wzorowany jest na przepisie art. 6 ust. 1 lit. b dyrektywy 95/46/WE i jest zbliżony do konstrukcji prawnej, która była zawarta w art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, jednak prawodawca unijny szerzej ujmuje dopuszczalność zmiany celu w tego rodzaju przypadkach. Przetwarzanie danych do celów archiwalnych, badań naukowych lub

¹⁹ Tamże, s. 146-147.

²⁰ A. Dmochowska, *Zasady przetwarzania...*, s. 12-13.

²¹ M. Gumularz, *Ochrona danych osobowych w sektorze publicznym*, Warszawa 2018, s. 96-97.

historycznych oraz statystycznych nie jest uznawane w rozporządzeniu za niezgodne z pierwotnymi celami, choć faktycznie cele realizowane w tego rodzaju przypadkach są odmienne. Prawodawca unijny uznał jednak, że przetwarzanie danych w ramach działalności archiwalnej, naukowej, historycznej oraz statystycznej powodowane jest ważnym interesem publicznym, co uzasadnia potrzebę wprowadzenia wyjątku od omawianej zasady. Ponadto stosunkowo często dane osobowe są konieczne do prowadzenia badań i realizacji tych szczególnych celów, natomiast wyniki tych badań są zazwyczaj prezentowane w sposób uniemożliwiający określenie tożsamości konkretnych osób. Dodatkowe wymogi odnoszące się do przetwarzania danych we wskazanych dziedzinach określa art. 89 rozporządzenia RODO. Ponadto przepis art. 14 ust. 5 rozporządzenia RODO pozwala odstąpić od informowania osób, których dane dotyczą, o przetwarzaniu ich danych w sytuacji, gdy udzielenie takich informacji okazuje się niemożliwe lub wymagałoby niewspółmiernie dużego wysiłku lub o ile realizacja obowiązku informacyjnego może uniemożliwić lub poważnie utrudnić realizację celów takiego przetwarzania²².

3.3. Zasada minimalizacji danych

W świetle art. 5 ust. 1 lit. c określono zasadę minimalizacji danych, zgodnie z którą dane powinny być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane. Zasada ta wprowadza ilościowe ograniczenie zbierania i dalszego przetwarzania danych osobowych, co odróżnia ją od kolejnej z zasad, tj. zasady prawidłowości (poprawności) danych, która koncentruje się na ich jakości. W myśl zasady dane muszą być odpowiednie i stosowne do osiągnięcia celu ich zebrania, lecz zarazem nie mogą być nadmierne. Dane mogą być więc przetwarzane tylko w takim zakresie, który jest niezbędny dla osiągnięcia celu ich zebrania. Tym samym przetwarzanie danych w zakresie zbędnym dla osiągnięcia celu będzie oznaczało naruszenie przepisów rozporządzenia. Należy podkreślić bezpośredni związek przedstawianej zasady z zasadą ograniczenia celu, gdyż odpowiednio określony cel zbierania danych będzie determinował ocenę zakresu danych, który jest niezbędny do osiągnięcia tego celu. Z tego względu zbieranie danych, które potencjalnie w przyszłości mogą być użyteczne, lecz nie jest to jeszcze wiadome i cel tego wykorzystania nie został jeszcze określony (zbieranie danych „na zapas”), nie jest dopuszczalne zgodnie z tą zasadą. Ocena relacji pomiędzy celem zbierania danych a ich zakresem powinna być zobiektywizowana, lecz nie może być dokonywana jedynie w sposób

²² P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie...*, s. 148-149.

abstrakcyjny. Należy uwzględnić wszystkie istotne okoliczności planowanych operacji przetwarzania danych²³.

Zasada adekwatności była często przywoływana w decyzjach GODO i orzecznictwie sądów administracyjnych. Jednym z typowych sporów odnoszących się do adekwatności przetwarzania danych była kwestia kserowania dokumentów tożsamości. Podmioty pozyskujące dane osobowe gromadzą niekiedy kopie dokumentów, w których zawarte są różnego rodzaju dane, w tym też dane, których przetwarzanie budzi wątpliwości z punktu widzenia adekwatności (np. wizerunek osoby). Problematyczne jest również wymaganie przesyłania skanów dokumentów tożsamości drogą elektroniczną, z uwagi na ryzyko bezprawnego wykorzystania tego rodzaju kopii do innych celów. Kwestia ta była przedmiotem orzecznictwa sądów. W wyroku z dnia 19 grudnia 2001 r. Naczelny Sąd Administracyjny²⁴, uznał, że „gromadzenie danych osobowych przez wykonanie kopii dokumentu zawierającego te dane jest kwestią techniczną; posługiwanie się taką czy inną techniką utrwalania tych danych (kopiowanie lub przepisywanie) nie przesądza samo przez się o legalności albo nielegalności tego utrwalania (przetwarzania)”. Podobne stanowisko zajął w wyroku z dnia 11 grudnia 2001 r. Naczelny Sąd Administracyjny²⁵, uchylając decyzję GODO, nakazującą usunięcie danych i zaprzestanie kserowania dowodów przez operatora telekomunikacyjnego, a także w wyroku z dnia 7 listopada 2003 r.²⁶, uznając dopuszczalność kserowania dowodów osobistych przez banki. Prawodawca stworzył podstawę prawną, która może być wskazywana jako uprawniająca banki do kserowania dokumentów tożsamości - w art. 112b Prawa bankowego zapisano, że banki mogą przetwarzać dla celów prowadzonej działalności bankowej informacje zawarte w dokumentach tożsamości osób fizycznych. Pomimo wyraźnego brzmienia przepisu praktyka kserowania dokumentów tożsamości nadal budzi wątpliwości co do zgodności tego rodzaju działań z zasadą adekwatności. W wyroku z dnia 1 grudnia 2009 r.²⁷, wydanym na gruncie przepisów OchrDanychU, Naczelny Sąd Administracyjny uznał, że naruszenie zasady adekwatności zachodzi także w przypadku wykorzystywania danych biometrycznych pracowników (przetworzonych do postaci cyfrowej informacji o charakterystycznych punktach linii papilarnych palców) do kontroli czasu pracy²⁸.

²³ P. Drobek, [w:] *RODO. Ogólne rozporządzenie...*, s. 337-338.

²⁴ II SA 2869/00, ONSA 2003/1, poz. 29, z glosą aprobującą A. Drozda, PS 2004/3, s. 153.

²⁵ II SA 2684/00, M. Praw. 2002/4, s. 147.

²⁶ II SA 1432/02, LEX nr 174445.

²⁷ I OSK 249/09, LEX nr 785755.

²⁸ P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie...*, s. 151-152.

3.4. Zasada prawidłowości danych

Zasada merytorycznej poprawności, wyrażona w OchrDanychU, została przez unijnego ustawodawcę wprowadzona także do przepisów RODO. Administrator danych jest zobowiązany do tego, aby dane przez niego zbierane były poprawne i w razie potrzeby uaktualniane. Dane, które z jakichkolwiek przyczyn okazałyby się nieprawidłowe do celu, w którym zostały zebrane, administrator danych jest zobligowany usunąć lub sprostować. Administrator danych powinien oceniać wiarygodność źródła pozyskania danych, jak i wdrożyć sposób weryfikowania prawdziwości przetwarzanych danych. Administrator nie powinien zbierać danych osobowych z niewiadomych źródeł²⁹.

3.5. Zasada ograniczenia przechowywania

Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. e wprowadza została zasada ograniczenia przechowywania. Zgodnie z nią dane muszą być przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane. Zgodnie z tą zasadą dane osobowe można przechowywać przez okres dłuższy, o ile będą one przetwarzane wyłącznie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych na mocy art. 8 ust. 1, z zastrzeżeniem, że wdrożone zostaną odpowiednie środki techniczne i organizacyjne wymagane na mocy rozporządzenia w celu ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą. Ogólną zasadą jest zakaz przechowywania danych w nieskończoność. Z tą zasadą koresponduje prawo do usunięcia danych (prawo do bycia zapomnianym). Jednocześnie o tym, jak długo dane mogą być przechowywane, decyduje cel ich przetwarzania. Zgodnie z art. 6 ust. 4 może dojść do zmiany celu, jak również okresy przechowywania mogą być szczegółowo określone w przepisach szczególnych. Z tego względu nie zawsze jasne będzie określenie konkretnych okresów przechowywania danych, będzie ono bowiem wymagało analizy wszystkich celów i przepisów, które w tym zakresie mogą mieć zastosowanie³⁰.

3.6. Zasada integralności i poufności danych

Ostatnią zasadą ogólną jest zasada odpowiedniego zabezpieczenia przetwarzanych danych, zapewnienia integralności i poufności danych. Zasada ta nakłada na administratora danych osobowych obowiązek przetwarzania

²⁹ A. Dmochowska, *Zasady przetwarzania...*, s. 13.

³⁰ P. Drobek, [w:] *RODO. Ogólne rozporządzenie...*, s. 339-340.

danych w odpowiedni sposób³¹. W świetle art. 5 ust. 1 lit. f, dane powinny być „przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwoloną lub niezgodną z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych”. Zabezpieczenie danych stanowi jeden z istotnych elementów ochrony danych. Niekiedy te dwa określenia (zabezpieczenie i ochrona) są z sobą utożsamiane i stosowane zamiennie. Nie jest to jednak właściwe, gdyż zabezpieczenie jest pojęciem węższym i dotyczy technicznego i organizacyjnego aspektu szeroko rozumianej ochrony danych osobowych. Podniesienie kwestii dotyczących zabezpieczenia danych do rangi ogólnej zasady świadczy o tym, że prawodawca unijny uznaje te zagadnienia za niezwykle ważne i nakazuje traktować je w sposób szczególny. Zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa wymaga podjęcia stosownych (proporcjonalnych) środków zabezpieczenia danych. Nie muszą to być środki najlepsze z możliwych (najdroższe, najbardziej zaawansowane technologicznie), powinny jednak być odpowiednie do zagrożeń i pozwalać na zapewnienie skutecznej ochrony. Artykuł ten wskazuje w sposób ogólny, przed czym administrator powinien się zabezpieczyć: przed niedozwoloną lub niezgodną z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem. Zabezpieczenia mogą mieć różny charakter. Zabezpieczenia te można podzielić na te o charakterze technicznym i organizacyjnym. Do zabezpieczeń technicznych zaliczyć można m.in. zamki w drzwiach, zabezpieczenia dostępu do systemów informatycznych, zabezpieczenia kryptograficzne i wiele innych, natomiast do zabezpieczeń natury organizacyjnej zaliczyć można m.in. określenie obszaru przetwarzania danych, wydzielenie odpowiednich stref dostępu, ustanowienie zasad organizacji pracy itp. Skutkiem niewłaściwego zabezpieczenia może być naruszenie bezpieczeństwa danych, które pociąga za sobą obowiązki określone w przepisach art. 33 i 34 rozporządzenia RODO, dotyczące zgłaszania naruszeń organowi nadzorcemu, prowadzenia rejestru naruszeń oraz zawiadamiania osób, których dane dotyczą, o naruszeniu ochrony danych³².

3.7. Zasada rozliczalności

Innowacyjną w tym katalogu zasad jest wprowadzenie zasady rozliczalności. Zasada ta oznacza, że administrator danych powinien móc wykazać (udowodnić), iż postępuje zgodnie z zasadami dotyczącymi przetwarzania danych

³¹ C. Banasiński, *Cyberbezpieczeństwo. Zarys wykładu*. Warszawa 2018, s. 394.

³² P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie...*, s. 154-155.

osobowych. Administrator danych musi na stosowne żądanie móc przedstawić dowody podjęcia właściwych i skutecznych środków służących wdrożeniu zasad ochrony danych osobowych. Zasada ta wymaga od administratora, aby ten:

1. wdrożył odpowiednie i skuteczne środki, które będą zapewniać przestrzeganie obowiązków nałożonych przez RODO;
2. był w stanie wykazać, że zastosowane środki spełniają obowiązki, jakie narzuca na niego RODO.

Normy RODO nie wymagają stosowania wspólnych dla wszystkich organizacji środków ochrony danych osobowych, uzależniając ich wybór od kategorii przetwarzanych danych oraz od rozpoznanego zagrożenia dla bezpieczeństwa tych danych. Administrator danych powinien monitorować i oceniać zmieniające się środowisko operacyjne pod kątem zagrożeń związanych z przetwarzaniem danych osobowych i odpowiednio dostosowywać środki ochrony danych. Regulacje RODO wskazują, jakie obowiązkowe mechanizmy musi zastosować administrator danych, z których też będzie rozliczany to m.in.: przestrzeganie zasady ochrony danych w fazie projektowania oraz zasad ochrony danych osobowych domyślnie³³.

Naruszenie zasad przetwarzania danych, określonych w art. 5 rozporządzenia RODO, może pociągnąć za sobą odpowiedzialność w postaci nałożenia na administratora przez organ nadzorczy administracyjnej kary pieniężnej, w wysokości do 20 mln euro, a w przypadku przedsiębiorstwa - w wysokości do 4% jego całkowitego rocznego światowego obrotu z poprzedniego roku obrotowego, przy czym zastosowanie ma kwota wyższa³⁴. Również podmioty zaliczane do sektora finansów publicznych zagrożone są wysokimi karami finansowymi za nieprzebranie rozporządzenia RODO i ustawy krajowej.

IV. Podsumowanie

Kryteria przyjęte przez Parlament Europejski i Radę w rozporządzeniu w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych w obszarze jego fundamentalnych zasad, są kluczowe dla całej instytucji prawnej. Niewątpliwie ma to na celu wskazanie państwom Unii Europejskiej ogólnego kierunku oraz przyjęcia standardów w zakresie przetwarzania danych osobowych osób fizycznych. Należy

³³ A. Dmochowska, *Zasady przetwarzania...*, s. 15-16.

³⁴ P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie...*, s. 157.

uznać to za właściwy zwrot dla praworządności i usystematyzowania w sposób tożsamy i zunifikowany tej instytucji na terytorium każdego państwa Unii Europejskiej. Adresatami tych zasad są przede wszystkim podmioty publiczne oraz przy uwzględnieniu kryteriów RODO również przedsiębiorcy, którzy przetwarzają dane osobowe. Nowym rozwiązaniem prawnym jest to, że państwa członkowskie w ramach wewnętrznych regulacji dokonają opracowania procedur przetwarzania danych, tak aby administrator mógł się wykazać w ramach ewentualnych kontroli lub wystąpienia incydentu tzw. rozliczalnością. Określenie w RODO zasad przetwarzania danych osobowych powinno przyczynić się do przejrzystego i zrozumiałego stosowania przedmiotowego prawa. Prawne zasady przetwarzania danych osobowych są fundamentalne dla stosowania przepisów prawa, a także stanowią pewne gwarancje formalne i materialne dla prawidłowości obrotu prawnego. Podkreślić należy, iż zasady te chronią prywatność, która jest immanentnym przymiotem osób, których dane dotyczą.

Bibliografia

Akty prawne

- Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U.UE.L.1995.281.31).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.Urz. UE L 119, s. 1).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 1997, Nr 133, poz. 883 ze zm.).
- Ustawa z dnia 10 maja 2018r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2018, poz. 1000).

Orzecznictwo

- Wyrok z dnia 19 grudnia 2001 r. Naczelnego Sądu Administracyjnego II SA 2869/00, ONSA 2003/1, poz. 29
- Wyrok z dnia 11 grudnia 2001 r. Naczelnego Sądu Administracyjnego II SA 2684/00, M. Praw. 2002/4.
- Wyrok z dnia 7 listopada 2003 r. Naczelnego Sądu Administracyjnego II SA 1432/02, LEX nr 174445.
- Wyrok z dnia 1 grudnia 2009 r. Naczelnego Sądu Administracyjnego I OSK 249/09, LEX nr 785755.

Literatura

- Banasiński C., *Cyberbezpieczeństwo. Zarys wykładu*. Warszawa 2018.
- Barta J., Fajgielski P., Markiewicz R., *Ochrona danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2015
- Chomiczewski W., [w:] RODO. *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz* (red.) E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, Warszawa 2018.
- Dmochowska A., *Zasady przetwarzania danych osobowych [w:] Unijna reforma ochrony danych osobowych. Analiza zmian* (red.) A. Dmochowska, M. Zadrozny, Warszawa 2016.
- Dropek P., [w:] RODO. *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz* (red.) E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, Warszawa 2018.
- Fajgielski P., *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o Ochronie Danych Osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.
- Gumularz M., *Ochrona danych osobowych w sektorze publicznym*, Warszawa 2018.
- Litwiński P., Barta P., Dörre-Kolasa D., *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*. Warszawa 2018.
- Żak D., *Ochrona danych osobowych*, Stalowa Wola 2012.

Źródła internetowe

<https://przetwarzanie-danych-osobowych.pl/zasada-legalnosci/>

Streszczenie

Przedmiotowe opracowanie prezentuje prawne zasady przetwarzania danych osobowych. Regulacje te usytuowane są w rozporządzeniu Unii Europejskiej w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych. Przedstawione w nim rozwiązania są w pewnym zakresie powieleniem już istniejących unormowań, jednakże zostały wprowadzone również nowe regulacje. Jest to pokłosie rozwoju technologicznego i globalizacji, które z jednej strony powodują szybkość, łatwość przetwarzania danych przede wszystkim w systemach, sieciach teleinformatycznych, natomiast z drugiej strony generują potencjalne źródło różnorodnych zagrożeń dla osób, których dane są przedmiotem obrotu. Autor artykułu wskazuje na istotną problematykę, którą ukierunkowuję na bezpieczeństwo przetwarzania danych osobowych przy jednoczesnym eliminowaniu barier, mając na uwadze rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz postęp gospodarczy Unii Europejskiej.

SŁOWA KLUCZOWE: dane osobowe, zasady przetwarzania, administrator, legalność, celowość, minimalizacja, zabezpieczenie danych, rozliczalność

Summary

This study presents the legal principles of personal data processing. These regulations are located in the European Union regulation on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free flow of such data. The solutions presented in it are to a certain extent a duplication of already existing regulations, but new regulations have been introduced. This is the aftermath of technological development and globalization, which on the one hand causes speed, ease of data processing, primarily in systems and ICT networks, and on the other hand generates a potential source of various threats for people whose data is traded. The author of the article points to the important issues that I focus on the security of personal data processing while eliminating barriers, with regard to the development of the information society and economic progress of the European Union.

KEY WORDS: personal data, processing principles, administrator, legality, expediency, minimization, data security, accountability

Nota o autorze

Dariusz Żak - doktor nauk prawnych, zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Prawa Prywatnego, Instytutu Prawa i Ekonomii, Wydziału Zamiejscowego Prawa i Nauk o Społeczeństwie w Stalowej Woli w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Zainteresowania naukowo - badawcze: cyberbezpieczeństwo, ochrona danych osobowych, prawo nowych technologii, prawo publiczne gospodarcze, prawo handlowe, ochrona własności intelektualnej, e-mail: zakdariusz@poczta.fm